

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

\_\_\_\_\_ **Т.в.о.директора**

*Олена Андрієвська*

28 серпня 2026 року

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА  
ЛІЦЕЮ №109 ім.Т.Г.ШЕВЧЕНКА  
ПЕЧЕРСЬКОГО РАЙОНУ м.КИЄВА  
2026-2027 НАВЧАЛЬНИЙ РІК  
5-9 КЛАСИ**

**СХВАЛЕНО**

Педагогічною радою

*Ліцею №109 ім.Т.Г.Шевченка*

Протокол засідання №1

від 28 серпня 2026 року

Гол.пед.ради \_\_\_\_\_ **О.Андрієвська**

## 1. Загальні положення

Освітня програма базової середньої освіти Ліцею №109 ім. Т. Г. Шевченка Печерського району міста Києва (далі — Ліцей) визначає організацію освітнього процесу для 5–9 класів у 2026/2027 навчальному році та забезпечує єдність **адаптаційного циклу (5-6 класи) і циклу базового предметного навчання (7-9 класи).**

Освітню програму Ліцею розроблено на основі законів України «Про освіту» і «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898 (зі змінами), та Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року №235 у редакції наказу МОН від 17 серпня 2026 року №1430.

Під час укладання програми також враховано:

- «Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти», затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року №2205 (зі змінами);
- «Систему та загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів», затверджені наказом МОН від 04 травня 2026 року №722, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24 червня 2026 року за №922/46316 (зі змінами);
- Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів, затверджені наказом МОН від 14 серпня 2026 року №1427;
- «Порядок поділу класів на групи під час вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів)», затверджений наказом МОН від 20 лютого 2002 року №128, (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2025 року № 808);
- рішення педагогічної ради, кадрове та матеріально-технічне забезпечення Ліцею, освітні потреби учнів і запити їхніх батьків/законних представників.

Мета програми — створити цілісне, безпечне, інклюзивне й компетентнісно орієнтоване освітнє середовище, у якому кожна учениця і кожен учень досягає обов'язкових результатів навчання, розвиває самостійність, відповідальність, критичне мислення, здатність співпрацювати та готовність продовжувати освіту.

Освітня програма спрямована на формування особистості, яка вільно володіє державною мовою, здатна спілкуватися іноземною мовою,

застосовувати математичні, природничі, цифрові, соціальні, громадянські, культурні та підприємницькі вміння, дотримується принципів академічної доброчесності, відповідально діє в суспільстві, береже власне здоров'я, поважає права людини, державну мову, історію, культуру та традиції України.

Основними завданнями Освітньої програми є:

- забезпечення наступності між початковою та базовою середньою освітою; створення умов для адаптації здобувачів освіти 5 класу до навчання в базовій школі;
- формування ключових компетентностей і наскрізних умінь;
- розвиток критичного, логічного, творчого й системного мислення;
- формування вміння працювати з інформацією, аналізувати, узагальнювати, робити висновки та застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Програма передбачає розвиток комунікативних умінь, культури мовлення, читацької компетентності, математичної грамотності, природничо-наукового світогляду, цифрової компетентності, соціальної відповідальності, громадянської активності, підприємливості, фінансової грамотності, екологічної культури, мистецького самовираження та фізичного розвитку здобувачів освіти.

Важливим завданням Освітньої програми є подолання освітніх втрат, організація індивідуальної підтримки здобувачів освіти, розвиток їхніх здібностей та інтересів, формування навичок самостійного навчання, самооцінювання, відповідальності за власний освітній поступ.

Зміст освітньої програми II ступеня Ліцею ґрунтується на компетентнісному підході до навчання і передбачає активне конструювання знань та формування умінь, уявлень здобувачів освіти через досвід практичної діяльності, що забезпечує формування в учнів 5-9-х класів ключових компетентностей, зазначених у статті 12 Закону України «Про освіту», а саме:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) спілкування іноземними мовами (англійською та німецькою), що передбачає їх активне використання в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання упродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного

здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів активної навчальнопізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження;
- навчальний план Ліцею, логічну послідовність вивчення предметів та інтегрованих курсів;
- перелік модельних навчальних програм;
- форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

В Освітній програмі Ліцею враховані гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової та кадрової автономії Ліцею, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

### Принципи реалізації

- **дитиноцентризм** — урахування освітніх потреб, здібностей, темпу розвитку та добробуту дитини.
- **компетентнісна спрямованість** — поєднання знань, умінь, цінностей і досвіду їх практичного застосування.
- **наступність** — узгодженість між початковою та базовою середньою освітою, між двома циклами базової школи.
- **академічна свобода** — професійна автономія вчителя у виборі методів, послідовності й інструментів навчання в межах програми.
- **безбар'єрність та інклюзивність** — рівний доступ, розумне пристосування та підтримка відповідно до потреб учнів.
- **безпечність** — пріоритет життя, здоров'я, психологічного благополуччя та цифрової безпеки.

- **академічна доброчесність** — чесність, відповідальність, повага до авторства та достовірність результатів.

## 2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання

Визначаючи вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньої програмою, Ліцей керується чинними нормативними документами у сфері освіти.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні й учениці, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про початкову освіту).

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочати учні й учениці, які внаслідок повномасштабного вторгнення на територію України перебували за кордоном та/або на тимчасово окупованій території України, та на момент зарахування (переведення) до 5–9 класів закладу освіти не мають документа(ів), що підтверджує завершення здобуття освіти на попередньому рівні (у попередньому класі), після проходження ними процедури визнання результатів навчання, визначеної Порядком визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання, здобутих шляхом формальної та/або неформальної освіти у суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2025 року № 734, та/або Порядком визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 23 лютого 2026 року № 338, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13 квітня 2026 року за № 496/45890. З метою забезпечення доступу до освіти та її безперервності, оцінювання і визнання результатів навчання таких учнів та учениць пропонується здійснювати відповідно до Методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 15 травня 2023 року № 563 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України 20 серпня 2025 року № 1162).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

Навчання у 5 класі можуть розпочинати особи, які завершили початкову освіту. До 6–9 класів зараховуються особи, які в установленому порядку завершили навчання у попередньому класі. Зарахування, переведення та відрахування здійснюються відповідно до законодавства.

У разі переходу з іншого закладу освіти Ліцей забезпечує визнання результатів навчання, за потреби визначає індивідуальні освітні потреби та організовує підтримку для подолання можливих розбіжностей у змісті чи послідовності навчання.

Для учнів з особливими освітніми потребами освітній процес організовується з урахуванням індивідуальної програми розвитку та рекомендацій команди психолого-педагогічного супроводу.

### 3. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5–9 класів становить 6020 годин за п'ять років навчання. Для адаптаційного циклу (5–6 класи) передбачено 2275 годин, для циклу базового предметного навчання (7–9 класи) — 3745 годин. Розрахунок здійснено на 35 навчальних тижнів відповідно до Додатку 1 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 зі змінами, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 17.08.2026 № 1430 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти».

**Таблиця 1. Тижневий і річний обсяг навчального навантаження**

| Показник                                                                          | 5-А         | 6-А         | 7-А, 7-Б    | 8-А         | 9-А         |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Навчальне навантаження на тиждень, год                                            | 31          | 34          | 35          | 36          | 36          |
| У тому числі фізична культура, год                                                | 3           | 3           | 3           | 3           | 3           |
| Гранично допустиме тижневе навантаження учня/учениці (без фізичної культури), год | 28          | 31          | 32          | 33          | 33          |
| <b>Річний обсяг, год (35 тижнів)</b>                                              | <b>1085</b> | <b>1190</b> | <b>1225</b> | <b>1260</b> | <b>1260</b> |

| Показник                                                                                                                                                       | 5-А | 6-А  | 7-А, 7-Б | 8-А  | 9-А  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|------|----------|------|------|
| Річне гранично допустиме навантаження (без фізичної культури), год                                                                                             | 980 | 1085 | 1120     | 1155 | 1155 |
| <b>Важливо:</b> години фізичної культури (не менше 3 годин на тиждень) не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів. |     |      |          |      |      |

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Мінімальну й максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями й роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту).

Тривалість уроків, перерв, режим чергування видів діяльності та розклад занять устанавлюються з дотриманням санітарного законодавства. Навчальні компоненти обсягом 0,5 години на тиждень можуть вивчатися концентровано в одному семестрі зі збереженням річного обсягу.

#### 4. Навчальний план

Навчальний план базової середньої освіти для 5-9 класів Ліцею з навчанням українською мовою розроблено відповідно до Додатків 1,3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 зі змінами, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 17.08.2026 № 1430 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти».

Навчальний план Ліцею охоплює мовно-літературну, математичну, природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну, технологічну, інформатичну, мистецьку освітні галузі й фізичну культуру. Він визначає тижневу кількість годин на обов'язкові та вибіркові освітні компоненти і забезпечує досягнення результатів, установлених Державним стандартом.

Детальний розподіл подано в Таблиці 2.

Враховуючи попередню спеціалізацію закладу освіти, особливості організації освітнього процесу, кадрове забезпечення освітнього процесу та освітні запити учнів та їхніх батьків, години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами використали таким чином:

#### 5 клас

**7,5 год**

Іноземна мова – 0,5

Друга іноземна мова – 2

Українська література – 0,5

Математика – 1

ІК «Пізнаємо природу» – 0,5

Вступ до історії України та громадянської освіти – 1

Технології – 1

Мистецтво – 1

**6 клас****9,5 год**

Іноземна мова – 0,5

Друга іноземна мова – 2

Українська література – 0,5

Математика – 1

ІК «Пізнаємо природу» – 1

Географія – 1

Історія України – 1

Всесвітня історія – 0,5

Технології – 1

Мистецтво – 1

**7 клас****6, 5 год**

Іноземна мова – 0,5

Друга іноземна мова – 2

Українська література – 0,5

Алгебра – 1

Біологія – 0,5

Історія України – 1

Технології – 1

**8 клас****6 год**

Іноземна мова – 1

Друга іноземна мова – 2

Українська література – 1

Алгебра – 1

Технології – 1

**9 клас**

**5 год**

Іноземна мова – 1

Друга іноземна мова – 2

Українська література – 1

Алгебра – 1

Друга іноземна мова включена до навчального плану освітньої програми за вибором закладу як вибірковий освітній компонент за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

Кількість годин на вивчення освітніх галузей визначається в межах мінімального та максимального навчального навантаження, установленого Типовою освітньою програмою, з дотриманням гранично допустимого тижневого навчального навантаження здобувачів освіти (Додатки 1,3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 зі змінами, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від від 17.08.2026 № 1430 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти»).

Розподіл годин навчального навантаження здійснюється з обов'язковим дотриманням установлених Типовою освітньою програмою мінімальних показників за освітніми галузями та гранично допустимого навчального навантаження. (Додатки 1,3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 зі змінами, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від від 17.08.2026 № 1430 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти»).

Години фізичної культури не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Збереження здоров'я дітей належить до пріоритетних завдань закладу. Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється як у межах освітніх компонентів соціальної і здоров'язбережувальної та фізкультурної освітніх галузей, так і наскрізно в змісті інших навчальних предметів та інтегрованих курсів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» Ліцей формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей

учнів, їх інтересів, матеріальнотехнічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані Ліцею не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної типовими навчальними планами, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів, тривалість навчальних занять і режим освітнього процесу визначаються відповідно до законодавства у сфері повної загальної середньої освіти та Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

**Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до Додатку до наказу Міністерства освіти і науки України 20 лютого 2002 року № 128 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2025 року № 808 “Порядок поділу класів на групи під час вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) у державних, комунальних закладах загальної середньої освіти”**

Клас може ділитися на групи під час вивчення української мови за умови більше 27 учнів у класі, під час вивчення іноземної мови 2-3 з кількістю не менше 8 учнів.

## **5. Модельні навчальні програми**

Для реалізації змісту освітніх компонентів педагогічна рада обирає модельні навчальні програми з чинного переліку, рекомендованого Міністерством освіти і науки України, або затверджує навчальні програми, розроблені на основі модельних програм.

Усі обов’язкові результати навчання, визначені Державним стандартом базової середньої освіти в межах певної освітньої галузі, можуть бути реалізовані одним чи кількома навчальними предметами / інтегрованими курсами, для кожного з яких створена модельна навчальна програма.

Модельна навчальна програма (далі – МНП) – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання, зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, рекомендовані для використання в освітньому процесі.

Модельні навчальні програми розроблено для всього рівня базової середньої освіти (5–9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5–6 класи) та циклу базового предметного навчання (7–9 класи).

Відповідно до навчального плану в освітній програмі зазначається перелік модельних навчальних програм, що використовуються Ліцеєм в освітньому

процесі, що містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів, інтегрованих курсів в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами. Оскільки відповідні модельні або навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, Ліцей під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме:

- особливості та потреби здобувачів освіти в досягненні обов'язкових результатів навчання,
- потенціал педагогічного колективу,
- ресурсне забезпечення закладу освіти,
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм,
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей,
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Між циклами освіти Ліцей може змінювати підхід: якщо в п'ятому-шостому класах у певній освітній галузі було обрано предметне вивчення, то на наступному циклі в сьомому-дев'ятому класах його може бути змінено на інтегрований підхід і навпаки.

Заклад освіти під час організації освітнього процесу використовує навчальні програми навчальних предметів / інтегрованих курсів (зокрема міжгалузевих, білінгвальних), які розробляються:

- на основі обраної(-их) модельної(-их) навчальної(-их) програми(-м) із урахуванням кількості годин, визначених у навчальному плані закладу освіти на вивчення навчального предмета / інтегрованого курсу;
- безпосередньо на основі Державного стандарту (для курсів за вибором, які реалізують в освітній програмі закладу освіти за рахунок годин для перерозподілу, визначених відповідним типовим навчальним планом).

На основі модельної та або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета інтегрованого курсу вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Встановлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу загальної середньої освіти міста, району чи області є неприпустимим.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково- педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація Ліцею або працівники методичних служб можуть лише надавати методичну допомогу вчителю з метою покращення освітнього процесу, а не контролювати його.

Модельна навчальна програма визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання, зміст навчального предмета або інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, рекомендовані для використання в освітньому процесі.

В окремих випадках, пов'язаних із відсутністю навчально-методичного забезпечення (зокрема підручника) для певного освітнього компонента, допускається зміна модельної навчальної програми в межах циклу.

Освітній процес у 5–9 класах 2026-2027 навчального року здійснюється за модельними навчальними програмами, що мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», є складовою Освітньої програми. Навчальні програми мають забезпечувати досягнення результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом базової середньої освіти та відповідними модельними навчальними програмами.

Перелік модельних навчальних програм, що використовуються в освітньому процесі Ліцею подано в **Таблиці 3**.

## **6. Форми організації освітнього процесу**

Освітній процес у Ліцеї організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, їхніх освітніх потреб. В рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Форми організації освітнього процесу:

- очне навчання,

- дистанційне навчання (в залежності від безпекової ситуації в місті Києві).

За потреби можливі індивідуальні форми здобуття освіти, зокрема сімейна, вона ж домашня, педагогічний патронаж.

Забезпечення освітньої діяльності Ліцею в 2026-2027 навчальному році буде здійснюватися на основі принципів:

- ✓ якість;
- ✓ доступність;
- ✓ індивідуальність;
- ✓ академічна доброчесність;
- ✓ партнерство;
- ✓ успішність

**Забезпечення освітнього процесу у закладі під час надзвичайних ситуацій** природного та техногенного походження, воєнного стану, карантину, інших обставин, які унеможливають відвідування закладу, відбувається з використанням технологій дистанційного навчання до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 р. № 1115 „Деякі питання організації дистанційного навчання“.

У Ліцеї створені умови для досягнення здобувачами освіти якісних результатів навчання та забезпечується відповідність їх рівня загальної середньої освіти Державним стандартам.

Ліцей несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

Ліцей має два укриття, тому освітній процес може бути організований в очному режимі.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації в місті Києві й визначається рішенням військово-цивільної адміністрації.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формують висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 10-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Дистанційне навчання в Ліцеї, за потреби, може бути організовано з використанням різних платформ: Google, Class room, Zoom, Google Meet тощо.

За потреби учні можуть здобувати освіту за індивідуальною формою відповідно до законодавства. Для подолання освітніх втрат Ліцей може організовувати діагностування, консультації, короткі корекційні модулі, індивідуальну та групову підтримку, повторне опрацювання ключового змісту й додаткові навчальні матеріали без перевантаження учнів.

Учитель обирає форми й методи навчання з огляду на конкретні очікувані результати, вікові особливості, освітні потреби та безпеку учнів. Цифрові платформи й ресурси використовуються відповідно до правил захисту персональних даних, авторського права, цифрової гігієни та академічної доброчесності.

Освітня програма Ліцею має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

## **7.Опис інструментарію оцінювання**

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до наказу МОН від 04.05.2026 №722 (зі змінами), зареєстрованого в

Міністерстві юстиції України 24.06.2026 року за №922/46317 та Рекомендацій, затверджених наказом МОН від 14.08.2026 №1427. Об'єктом оцінювання є результати навчання, передбачені Державним стандартом і конкретизовані в навчальних програмах. Оцінювання має бути справедливим, об'єктивним, компетентнісно орієнтованим, зрозумілим і доброзичливим до дитини.

У Ліцеї застосовуються взаємопов'язані види оцінювання:

- **формувальне** — систематичне отримання інформації про поступ, надання зворотного зв'язку, коригування навчання, самооцінювання та взаємооцінювання.
- **поточне** — визначення рівня досягнення окремих результатів у процесі вивчення теми або модуля.
- **підсумкове** — установлення результатів за групами результатів, темою/модулем, семестром і роком відповідно до програми та чинних вимог.

Для обов'язкових освітніх компонентів результати фіксуються за 12-бальною шкалою та/або в інших формах, установлених законодавством і рішеннями педагогічної ради.

Підходи до оцінювання вибірових компонентів визначає педагогічна рада та доводить до відома учнів і батьків/законних представників. Критерії оцінювання повідомляються до виконання роботи.

Інструменти оцінювання можуть включати:

- педагогічне спостереження, бесіду, усне та письмове опитування;
- тестові, діагностувальні та комплексні компетентнісні завдання;
- практичні, лабораторні, дослідницькі й творчі роботи;
- роботу з текстами, джерелами, даними, моделями, картами та цифровими ресурсами;
- розв'язання проблемних і ситуаційних завдань;
- проєкти, навчальні продукти, презентації, портфоліо, самооцінювання і взаємооцінювання.

Учитель добирає інструменти, що дають змогу надійно оцінити визначений результат і не створюють надмірного навантаження. За потреби надаються адаптації або модифікації способу виконання завдань відповідно до індивідуальних освітніх потреб. Результати використовуються не для порівняння дітей між собою, а для визначення поступу та наступних кроків у навчанні.

Таблиця 2

**Навчальний план**  
**для учнів 5-9 класу Ліцею №109**  
**ім. Т.Г. Шевченка Печерського району м. Києва**  
на 2026/2027 навчальний рік (5-денний робочий тиждень)  
розроблений на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів  
закладів загальної середньої освіти  
з навчанням українською мовою  
(Додатки 1,3 до Наказу МОН України від 17.08.2026 року №1430  
у редакції наказу)

| Назва освітньої галузі | Предмети                                                              | Кількість годин на тиждень |    |          |    |    |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------|----|----------|----|----|
|                        |                                                                       | 5а                         | 6а | 7а<br>7б | 8а | 9а |
| Мовно-літературна      | Українська мова                                                       | 4                          | 4  | 3        | 3  | 3  |
|                        | Українська література                                                 | 2                          | 2  | 2        | 2  | 2  |
|                        | Зарубіжна література                                                  | 1                          | 1  | 1        | 1  | 1  |
|                        | Іноземна мова (англійська мова, французька мова, німецька мова)       | 4                          | 4  | 4        | 4  | 4  |
|                        | Друга іноземна мова (англійська мова, французька мова, німецька мова) | 2                          | 2  | 2        | 2  | 2  |
| Математична            | Математика                                                            | 5                          | 5  |          |    |    |
|                        | Алгебра                                                               |                            |    | 3        | 3  | 3  |
|                        | Геометрія                                                             |                            |    | 2        | 2  | 2  |
| Природнича             | ІК «Пізнаємо природу»                                                 | 2                          | 2  |          |    |    |

|                                                                                                      |                                                  |             |             |             |             |             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
|                                                                                                      | Біологія                                         |             |             | 2,5         | 2           | 2           |
|                                                                                                      | Географія                                        |             | 2           | 2           | 2           | 1           |
|                                                                                                      | Фізика                                           |             |             | 2           | 2           | 3           |
|                                                                                                      | Хімія                                            |             |             | 1           | 2           | 2           |
| Соціальна та здоров'язбережувальна                                                                   | ІК «Здоров'я, безпека і добробут»                | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           |
| Громадянська та історична                                                                            | Вступ до історії України та громадянської освіти | 2           |             |             |             |             |
|                                                                                                      | Історія України                                  |             | 1,5         | 1,5         | 1,5         | 1,5         |
|                                                                                                      | Всесвітня історія                                |             | 1           | 0,5         | 0,5         | 1           |
|                                                                                                      | Громадянська освіта                              |             | 0,5         | 0,5         | 0,5         | 0,5         |
|                                                                                                      | Правознавство                                    |             |             |             |             | 0,5         |
| Технологічна                                                                                         | Технології                                       | 2           | 2           | 2           | 2           | 1           |
| Інформатична                                                                                         | Інформатика                                      | 1           | 1           | 1           | 1,5         | 1,5         |
| Мистецька                                                                                            | ІК «Мистецтво»                                   | 2           | 2           | 1           | 1           | 1           |
| Фізична культура                                                                                     | Фізична культура                                 | 3           | 3           | 3           | 3           | 3           |
| <b>Усього</b>                                                                                        |                                                  | <b>28+3</b> | <b>31+3</b> | <b>32+3</b> | <b>33+3</b> | <b>33+3</b> |
| Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи) |                                                  | 31          | 34          | 35          | 36          | 36          |
| Гранично допустиме навантаження на учня                                                              |                                                  | 28          | 31          | 32          | 33          | 33          |

Таблиця 3

## Перелік модельних навчальних програм для 5-9 класів

| Предмет               | Клас | Назва навчальної модельної програми                                        | Автор чи авторський колектив               | Затвердження                                                                                                                    |
|-----------------------|------|----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Українська мова       | 5-6  | «Українська мова. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти       | Заболотний О.В.,<br>Заболотний В.В. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»<br>(наказ Міністерства освіти та науки України від 12.07.2021 № 795)       |
|                       | 7-9  | «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти       | Заболотний О.В.,<br>Заболотний В.В. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»<br>(наказ Міністерства освіти і науки України від 24 липня 2023 року №883) |
| Українська література | 5-6  | «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти | Яценко Т.О. та ін.                         | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»<br>(наказ Міністерства освіти і науки України від 24 липня 2023 року №883) |

|                                                |     |                                                                                                  |                        |                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                |     |                                                                                                  |                        | науки України від 10 жовтня 2023 року № 1226)                                                                                   |
|                                                | 7-9 | «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти                       | Яценко Т.О. та ін.     | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.12.2024 року № 1787)     |
| Зарубіжна література                           | 5-9 | «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) | Ніколенко О. М. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 10 жовтня 2023 року № 1226) |
| Іноземна мова (англійська/німецька/французька) | 5-9 | «Іноземна мова . 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти                              | Зимомря І. М та ін.    | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021                  |

|                                                      |     |                                                                          |                     |                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------------------|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                      |     |                                                                          |                     | №795)                                                                                                                 |
|                                                      |     |                                                                          | Редько В. Г та ін.  | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)  |
| Друга іноземна мова (англійська/німецька/французька) | 5-9 | «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти | Редько В. Г та ін.  | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)  |
| Математика                                           | 5-6 | «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти          | Мерзляк А.Г. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) |
| Алгебра                                              | 7-9 | «Алгебра. 7–9 класи» для закладів загальної                              | Мерзляк А.Г. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і                                                                                 |

|                  |     |                                                                           |                     |                                                                                                                                                                                                   |
|------------------|-----|---------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                  |     | середньої освіти                                                          |                     | науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143)                                       |
| Геометрія        | 7-9 | «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти            | Мерзляк А.Г. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143) |
| Пізнаємо природу | 5-6 | «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної | Коршевнік Т.В.      | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ                                                                                                                                       |

|           |     |                                                                |                       |                                                                                                                                                                                                      |
|-----------|-----|----------------------------------------------------------------|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |     | середньої освіти                                               |                       | Міністерств а освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)                                                                                                                                           |
| Географія | 6-9 | «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти | Кобернік С. Г. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерств а освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) (у редакції наказу Міністерств а освіти і науки України від 09.02.2022 № 143) |
| Біологія  | 7-9 | «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти  | Балан П. Г. та ін.    | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерств а освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090)                                                                              |
| Фізика    | 7-9 | «Фізика. 7-9 класи»                                            | Максимович            | РЕКОМЕНДОВАНО МІНІСТЕРСТВОМ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ                                                                                                                                                   |

|                                             |     |                                                                                                                                |                           |                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                             |     |                                                                                                                                |                           | гриф<br>надано<br>наказом<br>МОН від<br>20.02.2023<br>№ 184                                                                                                   |
| Хімія                                       | 7-9 | «Хімія. 7–9<br>класи» для<br>закладів<br>загальної<br>середньої<br>освіти                                                      | Григорови<br>ч О.В.       | «Рекомендо<br>вано<br>Міністерств<br>ом освіти і<br>науки<br>України»<br>(наказ<br>Міністерств<br>а освіти і<br>науки<br>України від<br>27.12.2023<br>№ 1575) |
| Вступ до історії та<br>громадянської освіти | 5   | «Вступ до<br>історії<br>України та<br>громадянсь<br>кої освіти. 5<br>клас» для<br>закладів<br>загальної<br>середньої<br>освіти | Бурлака<br>О.В. та ін.    | «Рекомендо<br>вано<br>Міністерств<br>ом освіти і<br>науки<br>України»<br>(наказ<br>Міністерств<br>а освіти і<br>науки<br>України від<br>12.07.2021<br>№ 795)  |
| Історія України.<br>Всесвітня історія       | 6   | «Історія<br>України.<br>Всесвітня<br>історія. 6<br>клас» для<br>закладів<br>загальної<br>середньої<br>освіти                   | Піскарьова<br>І.О. та ін. | «Рекомендо<br>вано<br>Міністерств<br>ом освіти і<br>науки<br>України»<br>(наказ<br>Міністерств<br>а освіти і<br>науки<br>України від<br>12.07. 2021           |

|                     |     |                                                                         |                        |                                                                                                                                    |
|---------------------|-----|-------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                     |     |                                                                         |                        | № 795)                                                                                                                             |
| Історія України     | 7-9 | «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти    | Гісем О.В. та ін.      | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 27 листопада 2023 року № 1449) |
| Всесвітня історія   | 7-9 | «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти  | Гісем О.В. та ін.      | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 27 листопада 2023 року № 1449) |
| Громадянська освіта | 6-9 | «Громадянська освіта. 6–9 клас» для закладів загальної середньої освіти | Васильків І. Д. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2024 № 1768)             |

|               |     |                                                                  |                     |                                                                                                                        |
|---------------|-----|------------------------------------------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Правознавство |     | «Правознавство. 9 клас»                                          | Дашковська О.Р.     | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 28.08.2025 № 1192) |
| Інформатика   | 5-6 | «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти | Морзе Н.В. та ін.   | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)  |
|               | 7-9 | «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти | Морзе Н.В. та ін.   | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090) |
| Технології    | 5-6 | «ТЕХНОЛОГІЇ. 5–6 КЛАСИ» для закладів загальної середньої         | Терещук А.І. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»                                                                   |

|           |     |                                                                                     |                      |                                                                                                                         |
|-----------|-----|-------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |     | освіти                                                                              |                      | (наказ Міністерств а освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)                                                       |
|           | 7-9 | «Технології . 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти                     | Терещук А. І. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерств а освіти і науки України від 10.09.2024 № 1279) |
| Мистецтво | 5-6 | «Мистецтво . 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти | О. М. Івасюк та ін.  | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерств а освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)  |
|           | 7-9 | «Мистецтво . 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти | Івасюк О. М. та ін.  | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерств а освіти і науки України від 06.09.2023         |

|                  |     |                                                                       |                       |                                                                                                                           |
|------------------|-----|-----------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                  |     |                                                                       |                       | № 1090)                                                                                                                   |
| Фізична культура | 5-9 | «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти | Баженков Є. В. та ін. | «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 22.08.2024 року № 1185 |